DOMSTOLENS DOM
AF 2. MARTS 1978 [1]

Société Debayser SA og andre mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

»Forhøjelse af monetære udligningsbeløb«

Forenede sager 12, 18 og 21/77

Sammendrag

1. *Landbrug — konjunkturpolitik — monetære udligningsbeløb — fritagelse for byrden — billighedsklausul — medlemsstaternes skøn*
   (Kommissionens forordning nr. 1608/74)

2. *Erstatningssøgsmål — søgsmål rettet mod nationale foranstaltninger til gennemførelse af fællesskabsretten — afvisning*
   (EØF-traktatens artikler 178 og 215, stk. 2)

1. Det fremgår af forordning nr. 1608/74 som helhed, at den tillægger medlemsstaterne en skønsmargen med henblik på vurderingen af billighedsklausulens anvendelse i det enkelte tilfælde, herunder af de omstændigheder, der kan retfærdiggøre, at der ydes eller nægtes fritagelse for monetære udligningsbeløb.

2. Når søgsmålet hovedsagelig er rettet mod foranstaltninger, som de nationale myndigheder har truffet i medfør af fællesskabsretlige bestemmelser, er betingelserne for at indbringe sagen for Domstolen i henhold til traktatens artikler 178 og 215, stk. 2 ikke opfyldt.

I de forenede sager 12/77, 18/77 og 21/77

— SOCIÉTÉ DEBAYSER SA (sag 12/77),

— SOCIÉTÉ SUCRES UNION SA (sag 18/77),

— SOCIÉTÉ JEAN LION SA (sag 21/77),

med hovedsæde i Paris, repræsenteret og bistået af advokaterne Roland & Lise Funck-Brentano, Paris, og med valgt adresse i Luxembourg på advokat George Reuters kontor, 1, rue Notre Dame,

sagsøger,

1 — Processprog: Fransk.

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, repræsenteret af sin juridiske konsulent, Peter Gilsdorf, som befuldmægtiget, bistået af Jacques Delmoly, medlem af den juridiske tjeneste, og med valgt adresse i Luxembourg hos Kommissionens juridiske konsulent, Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

sagsøgt,

angående et erstatningskrav i medfør af EØF-traktatens artikler 178 og 215, stk. 2,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene M. Sørensen og G. Bosco, dommerne A. M. Donner, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart og A. Touffait

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og parternes indlæg i skriftvekslingen kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Kommissionens forordning nr. 1608/74 af 24. juni 1974 »om særlige bestemmelser for monetære udligningsbeløb« (EFT L 170, 1974, s. 38) bestemmer i artikel 1:

»I tilfælde af indførelse eller forhøjelse af monetære udligningsbeløb, som følger af fastsættelsen eller ændringen af centralkursen eller af den inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik anvendte repræsentative kurs for en medlemsstats valuta, eller af en medlems-

stats beslutning om at lade sin valuta flyde i forhold til de medlemsstaters valutaer, der holdes inden for en øjeblikkelig maksimumsforskel på 2,25 %, bemyndiges den pågældende medlemsstat til efter billighed og på nedenstående betingelser ikke at opkræve det monetære udligningsbeløb eller den del af beløbet, der svarer til forhøjelsen«.

Betingelserne for anvendelse af bestemmelsen fastlægges i artikel 2, der lyder således:

»1. Artikel 1 anvendes kun på indførsler og udførsler, der foretages i medfør af kontrakter, der er endeligt indgået før den i artikel 1 nævnte monetære foranstaltning.

2. Den i artikel 1 nævnte bemyndigelse kan kun bringes i anvendelse efter begæring af den interesserede part og såfremt denne ved indgivelsen af begæringen fremlægger bevis for

a) at opkrævningen af det indførte eller forhøjede monetære udligningsbeløb ikke er nødvendig i det foreliggende tilfælde for at opveje incidensen af den i nævnte artikel omhandlede monetære foranstaltning på prisen for varen og

b) at opkrævningen for ham ville medføre en overdreven yderligere belastning, som han ikke har kunnet undgå selv ved at udvise den nødvendige og normale omhu.«

Forordningens artikel 6 bestemmer, at den anvendes fra den 4. juni 1973, hvor Kommissionens forordning nr. 1463/73 af 30. maj 1973 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende monetære udligningsbeløb trådte i kraft (EFT L 146, 1973, s. 1).

2. Systemet med de monetære udligningsbeløb var midlertidigt blevet sat ud af brug i Frankrig i løbet af året 1975, da franc'en på dette tidspunkt var kommet ind i »valutaslangen«. Som følge af den franske regerings beslutning af 15. marts 1976 om at lade franc'en flyde blev der fra den 25. marts 1976 genindført og anvendt en ordning med monetære udligningsbeløb i samhandelen med landbrugsvarer mellem Frankrig og navnlig tredjelandene.

Disse beløb, som den 25. marts 1976 lå på 4,46 FF/100 kg sukker og den 1. juli 1976 på 4,85 FF, steg senere efter den 23. juli 1976 og indtil den 27. december 1976 fra 9,89 FF til 38,67 FF (stævningen, bilag 4).

Sagsøgerne har med henblik på systemets genindførelse anmodet den kompetente franske myndighed, Fonds d'Intervention et de Réglementation du Marché du Sucre (herefter benævnt »FIRS«) om at måtte blive omfattet af forordning nr. 1608/74.

Anmodningen vedrørte to kontraktstyper:

— kontrakter, som var endeligt indgået *før*102 den 15. marts 1976 og skulle opfyldes efter den 25. marts 1976, fra hvilket tidspunkt de nyligt genindførte monetære udligningsbeløb fandt anvendelse;

— kontrakter, som var endeligt indgået *efter* den 15. marts 1976 og opfyldt efter den 23. juli 1976, fra hvilket tidspunkt de monetære udligningsbeløb blev forhøjet som ovenfor nævnt indtil den 27. december 1976.

Sagsøgerne søgte med hensyn til de i den første kontraktstype omhandlede udførsler at opnå fritagelse for de nyligt genindførte monetære udligningsbeløb, som fandt anvendelse fra den 25. marts 1976. Sagsøgerne blev ved rundskrivelse fra FIRS af 29. marts 1976 underrettet om, at denne kontraktstype principielt måtte anses for omfattet af forordning nr. 1608/74.

Sagsøgerne søgte med hensyn til de i den anden kontraktstype omhandlede udførsler at opnå fritagelse for de forhø-

jelser af de monetære udligningsbeløb, som var sket efter indgåelsen af hver enkelt kontrakt. Sagsøgerne blev ved rundskrivelse af 2. august 1976, stævningen, bilag 2, underrettet om, at den ansøgte fritagelse ikke kunne bevilges med hensyn til de efter den 15. marts 1976 indgåede kontrakter, således at der for disse skulle betales de forhøjede monetære udligningsbeløb, som fandt anvendelse på udførselsdagen.

Direktøren for FIRS har nærmere fastslået, at den monetære foranstaltning, som omhandles i artikel 2 i forordning nr. 1608/74 og beskrives i forordningens artikel 1, i nærværende tilfælde har været »den franske regerings beslutning af 15. marts 1976 om at lade franc'en flyde, hvilket medførte, at ordningen med monetære udligningsbeløb blev indført i Frankrig . . .«.

Efter at formanden for Syndicat du Commerce des sucres ved breve af 2. og 25. november 1976 havde henledt Kommissionens opmærksomhed på de franske sukkereksportørers vanskeligheder på grund af anvendelsen af de monetære udligningsbeløb, svarede Kommissionens generaldirektør for landbruget ved brev af 7. november 1976 blandt andet:

»Det kan ikke med henblik på anvendelsen af forordning (EØF) nr. 1608/74 antages, at enhver svingning i en valutas vekselkurs skal anses for en monetær foranstaltning som omhandlet i artikel 1. »Billigheds«-forordningen er udfærdiget med henblik på en mere eller mindre exceptionel monetær foranstaltning ... I forordningen er det derfor fastsættelsen eller ændringen af centralkursen eller af den inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik anvendte repræsentative kurs samt en medlemsstats beslutning om at lade sin valuta flyde, der med henblik på forordningens anvendelse, betragtes som en »monetær foranstaltning«.«

Dette er baggrunden for, at hver af sagsøgerne har anlagt erstatningssag mod Kommissionen i medfør af EØF-traktatens artikel 178 og 215, stk. 2 med påstand om, at Kommissionen tilpligtes at erstatte det tab, som skyldes dens undladelse og nægtelse af at tilpasse forordning nr. 1608/74 til dens formål. De tre sager er anlagt henholdsvis den 25. januar 1977 (sag 12/77), den 4. februar (sag 18/77) og den 9. februar (sag 21/77).

3. Domstolen har ved kendelse af 3. marts i henhold til procesreglementets artikel 43 besluttet at forene de tre sager med henblik på sagsbehandlingen og den endelige afgørelse.

Ved dokument indgivet den 11. marts 1977 har sagsøgte i henhold til procesreglementets artikel 91 fremsat indsigelse om, at sagen bør afvises, og sagsøgerne idømmes sagsomkostningerne. Ved svarskrift indgivet den 15. april har sagsøgerne nedlagt påstand om, at afvisningsindsigelsen afvises, og at sagsøgte idømmes sagsomkostningerne.

Efter at Domstolen har besluttet at åbne de mundtlige forhandlinger vedrørende Kommissionens afvisningsindsigelse, er parterne blevet hørt i retsmødet den 9. juni 1977, og generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 29. juni 1977.

Ved kendelse af 1. juli 1977 har Domstolen besluttet at behandle afvisningsindsigelsen sammen med realiteten i medfør af procesreglementets artikel 91, stk. 4.

I henhold til samme artikel har Domstolens præsident fastsat nye frister for fortsættelsen af sagsbehandlingen.

Kommissionen har ved brev af 26. oktober 1977 meddelt Domstolen, at den giver afkald på at indgive duplik i nærværende sager.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen fastslået, at en forudgående bevisførelse er unødvendig i det foreliggende tilfælde, og åbnet de mundtlige forhandlinger,

idet den har anmodet parterne om først at begrænse sig til at diskutere problemet, om der foreligger en fejl fra Kommissionens side.

II — Parternes påstande

Sagsøgerne nedlægger følgende påstand:

— sagen antages til realitetsbehandling, og der gives sagsøgerne medhold i deres påstand;

— sagsøgte tilpligtes som erstatning at betale

  — 668 277,81 FF (sag 12/77)

  — 1 560 866,55 FF (sag 18/77)

  — 539 325,53 FF (sag 21/77);

— sagsøgte idømmes sagsomkostningerne.

Sagsøgte nedlægger følgende påstand:

— sagen afvises, eller der kan i hvert fald ikke gives sagsøgerne medhold i deres påstand;

— sagsøgerne idømmes under alle omstændigheder sagsomkostningerne.

III — Parternes søgsmålsgrunde, anbringender og indsigelser

1. Vedrørende sagens antagelse til realitetsbehandling

Sagsøgte har i sit svarskrift af 11. marts 1977 og i retsmødet den 9. juni 1977 især gjort gældende, at de tvister, som ligger til grund for sagen, ikke på deres nuværende stadium henhører under Domstolens kompetence og først burde være indbragt for den kompetente nationale ret.

Da der er tale om anvendelse af en fællesskabsordning, er en sådan rets kompetence dobbelt begrundet:

Det må for det første antages, at de monetære udligningsbeløb, som opkræves i samhandelen mellem medlemsstaterne og de omhandlede tredjelande, er en del af Fællesskabets »egne indtægter« i betydningen af artikel 2 i afgørelsen af 21. april 1970 (EFT 1970 (I), s. 201; org.ref. JO L 94, 1970, s. 19). Domstolen har med hensyn til denne afgørelse fastslået, at tvister om opkrævningen af sådanne indtægter skal indbringes for de nationale retter, som i givet fald i medfør af EØF-traktatens artikel 177 kan forelægge sagen for Domstolen. Der er netop tale om en sådan tvist i nærværende tre sager.

Det må for det andet ikke glemmes, at gennemførelsen af forordning nr. 1608/74 hovedsagelig er overladt til medlemsstaterne, som bedre kan »bedømme forholdene og undersøge kendsgerningernes faktiske eksistens« (jf. 5. betragtning til forordningen). De nationale myndigheder har altså her fået overdraget en vid skønsmargen, der, samtidig med at være begrænset af de særlige betingelser i forordning nr. 1608/74, i det enkelte tilfælde alligevel giver plads for billighedsbetragtninger.

Selv hvor sagsøgerne ønsker at påberåbe sig en lakune i systemet i forordning nr. 1608/74, idet forordningen ikke tager alle de konkrete tilfælde i betragtning, som kan retfærdiggøre en billighedsløsning, burde det omtvistede problem ligeledes være indbragt for de nationale retter, som har mulighed for at anmode Domstolen om at træffe en præjudiciel afgørelse vedrørende spørgsmål om forordningens gyldighed.

Sagsøgerne tager i øvrigt fejl med hensyn til karakteren og rækkevidden af svaret af 7. december 1976 fra generaldirektøren for landbruget: svaret er en almindelig oplysning til Syndicat du Commerce des Sucres og ikke en anfægtelig »retsakt«. Dette gælder så meget desto mere, som Kommissionens tjenestegrene kun må gribe ind i ganske bestemte tilfælde, hvor de nationale

myndigheder agter at imødekomme de anmodninger om fritagelse, de har modtaget (forordning nr. 1608/74, artikel 4). Dette er grunden til, at Kommissionen i nærværende tilfælde ikke konkret havde fået kendskab til sagsøgernes anmodning om fritagelse.

Sagsøgte bemærker endelig for en fuldstændigheds skyld, at sagsøgerne ved at vælge at kræve erstatning har bragt sig selv i en endnu vanskeligere situation; da Kommissionens tjenestegrene ikke her har handlet inden for rammerne af og i henhold til procedurerne ifølge forordning nr. 1608/74, er der nemlig ingen årsagsforbindelse mellem det påståede tab og den angiveligt fejlagtige retsakt (forudsat denne eksisterer juridisk).

Sagsøgte uddyber i sit *svarskrift* nærmere sin indsigelse og henviser til støtte herfor bl.a. til det forslag til afgørelse, som generaladvokaten fremsatte den 29. juni 1977. Sagsøgte fremhæver navnlig, at den af sagsøgerne formulerede kritik, der er rettet mod den kompetente franske myndigheds opkrævning af den del af de monetære udligningsbeløb, som oversteg de på dagen for kontrakternes indgåelse gældende satser, rejser et spørgsmål vedrørende gyldigheden i forhold til traktaten af de af den franske stat trufne gennemførelsesforanstaltninger til den omtvistede ordning.

Domstolen kan imidlertid kun prøve et sådant spørgsmål, samt om Fællesskabet eventuelt har pådraget sig et ansvar, i det omfang den kompetente nationale ret nøjagtigt har fastslået dets indvirkning på afgørelsen af den tvist, som sagsøgerne har med den nationale forvaltning. Da der ikke er sket en 45sådan forelæggelse i nærværende sag, til trods for at den havde været mulig i de former og inden for de frister, som er foreskrevet i fransk ret, indebærer de foreliggende erstatningssøgsmål en omgåelse af proceduren, der skader det i traktatens artikel 177 omtalte samarbejde mellem de nationale retter og Domstolen.

Sagsøgerne har i deres *svarskrift af 15. april 1977* samt i retsmødet den 9. juni 1977 bestridt, at denne indsigelse er berettiget, og har navnlig tilbagevist Kommissionens opfattelse, hvorefter kravene vedrører opkrævningen af »egne indtægter«, og at det her drejer sig om en tvist, som henhører under den nationale rets kompetence. Den omstændighed, at det påståede tabs størrelse på det nærmeste svarer til forhøjelsen af de monetære udligningsbeløb, er ikke et kriterium, som Domstolen har lagt til grund i sin praksis for at udelukke, at en sag kan optages til realitetsbehandling i medfør af EØF-traktatens artikel 215, stk. 2, da det afgørende i denne henseende er, hvad der søges opnået med søgsmålet. I den foreliggende sag søger sagsøgerne at opnå en økonomisk erstatning for visse tab, som de påstår at have lidt på grund af en utilstrækkelig og fejlagtig ordning. Det nytter ikke her at påberåbe sig Domstolens praksis i sagerne 96/71 »Haegeman« og 46/75 »I.B.C.«, da sagsøgerne i disse sager kritiserede den nationale myndigheds anvendelse af fællesskabsordningen, mens de her kun anfægter Kommissionens fejlagtige undladelse af at tilpasse forordning nr. 1608/74 til dens formål.

Det er for øvrigt ikke rigtigt at sige, at det påståede tab først og fremmest kan tilregnes de nationale myndigheder. Den begrænsede rolle, som Kommissionen vil tillægge sig selv, svarer hverken til teksten i forordning nr. 1608/74 eller til den praksis, som de handlende kender. Den almindelige kontrolbeføjelse, som Kommissionen har forbeholdt sig, vedrører i virkeligheden alle bestemmelserne i forordning nr. 1608/74 og er ikke begrænset til anvendelsen af artiklerne 4 og 5.

Det kan derfor ikke længere siges, at nærværende søgsmål først burde været indbragt for den nationale ret, som i givet fald havde kunnet benytte frem-

gangsmåden i EØF-traktatens artikel 177. Sagsøgerne kunne faktisk ikke indbringe sagen for den kompetente nationale ret, nemlig Tribunal administratif, idet dette kun var muligt i form af et søgsmål på grund af myndighedsmisbrug eller et søgsmål med fuld prøvelsesret. Hverken den ene eller den anden form for søgsmål stod i nærværende tilfælde åben, idet det nationale franske organ, som ville være blevet inddraget, ikke havde nogen normativ beføjelse på området, og idet den påståede skade ikke kunne tilregnes den nationale administration.

Selv om man antog, at sagen kunne være indbragt for den nationale ret, havde denne ifølge EØF-traktatens artikel 177 været forpligtet til at anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålene vedrørende den undladelse, som kan tilregnes Kommissionen. Selv om den nævnte ret én gang havde opnået klarhed desangående, ville den alligevel ikke være beføjet til eventuelt at tilpligte Fællesskabet at erstatte det tab, som skyldtes en retsstridig undladelse, og havde derfor skullet henvise sagsøgerne til at anlægge sag ved Domstolen selv. Når der henses til de frister, som er sat for en sådan procedure, ville sagsøgernes ret til at anlægge sag ved Domstolen højst sandsynligt være blevet ramt af den søgsmålsfrist, der er fastsat i artikel 43 i Protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen.

Endelig kan det ikke konkluderes, at søgsmålene må afvises, fordi der ikke er nogen årsagsforbindelse mellem den påklagede retsakt og det påståede tab. Et sådant argument har for det første ingen betydning for, om søgsmålet kan antages til realitetsbehandling, idet spørgsmålet om eksistensen af en årsagsforbindelse henhører under prøvelsen af realiteten. For det andet har Kommissionens brev af 7. december 1976, som sagsøgerne har forstået som et præcist og indiskutabelt afslag på at imødekomme anmodningen fra Syndicat du Commerce des Sucres, ingen indflydelse på tvistens afgørelse. De foreliggende søgsmål er i virkeligheden ikke rettet mod dette brev, men mod Kommissionens almindelige adfærd, som består i den ved nævnte brev konkretiserede undladelse af at tilpasse forordning nr. 1608/74 til dens formål.

Sagsøgerne hævder desuden i deres *replik*, at det ikke kan bestrides, at søgsmålet kan antages til realitetsbehandling, med den begrundelse, at et erstatningskrav grundet på en retsregels ulovlighed eller mangelfuldhed kan sammenlignes med et annullationssøgsmål eller et spørgsmål på grund af passivitet og derfor er bestemt til at omgå traktatens artikler 173 og 175. Det er tidligere ved adskillige lejligheder blevet statueret, at et erstatningssøgsmål tværtimod er et selvstændigt søgsmål, hvis kvalifikation ikke er afhængig af, at det kan føre til et lignende resultat som et andet søgsmål.

Det forhold, at sagsøgerne ikke kan indbringe nærværende sag for den nationale ret, bekræftes stiltiende i selve Domstolens praksis (»Balkan«-dommen, sag nr. 118/76 af 28. juni 1977) som ved at bestemme opgavefordelingen mellem Fællesskabet, som skal varetage problemerne vedrørende afgiftsberegningen, ligningsgrundlaget samt den fællesskabsretlige afgifts størrelse, og de nationale forvaltninger, der skal opkræve afgifterne, viser, at den nationale ret ikke i det foreliggende tilfælde var beføjet til at udvide området for fritagelsen for de monetære udligningsbeløb ved at udfylde et hul i forordning nr. 1608/74, og at sagen derfor ikke kunne være forelagt den.

2. Vedrørende realiteten

Sagsøgerne udvikler deres argumentation ved at gennemgå de tre væsentlige bestanddele af ansvaret uden for kontraktsforhold, nemlig

— at der foreligger et tab

— at der foreligger en fejl

— at der er årsagsforbindelse mellem tabet og fejlen.

a) Vedrørende tabets eksistens

Sagsøgerne skildrer først og fremmest de regler, som danner tvistens ramme, forklarer de fællesskabsretlige bestemmelser om monetære udligningsbeløb for sukker og beskriver den faktiske situation, hvori det påståede tab er opstået.

De hævder nemlig, at de monetære udligningsbeløb, som skulle betales ved udførsel med hensyn til de kontrakter, der var indgået efter den 15. marts 1976 og opfyldt efter den 23. juli 1976, var væsentligt større end dem, der gjaldt på tidspunktet for deres fastsættelse. Dette skyldes navnlig den særlige markedsordning for sukker, som støttes på ugentlige licitationer, og som giver Kommissionen beføjelse til for hver enkelt licitation at begrænse de overdragne mængder og at fastsætte restitutionssatsen. Under disse omstændigheder kan størstedelen af de kontrakter, som ligner de her foreliggende, ikke fuldbyrdes før flere måneder efter deres indgåelse, idet den handlende, som skal levere, eventuelt må lade flere på hinanden følgende uger hengå, før han opnår den eller de eksportlicenser, der svarer til hans salg (jf. stævningen, bilag 7).

Den omstændighed, at en del af de omtvistede kontrakter er indgået i FF og andre kontrakter i FS eller i USD, ændrer intet med hensyn til spørgsmålet om de tab, der er lidt på alle kontrakterne.

I det første tilfælde har sagsøgernes behov for fortsat at være konkurrencedygtige på de øvrige medlemsstaters markeder forhindret dem i at indregne de eventuelle forhøjelser af de monetære udligningsbeløb, som i øvrigt var fuldstændigt uforudseelige, i deres prisberegning. Da sukkerhandlernes fortjenstmargen, som ligger på omtrent 1 %, ikke tillader dem senere at tage risikoen for disse forhøjelser, svarer den væsentlige forhøjelse, som er indtruffet efter indgåelsen af de omtvistede kontrakter, på det nærmeste til det tab, som sagsøgerne har lidt.

I det andet tilfælde er det ikke rigtigt at tro, at de sagsøgere, som har indgået de nævnte kontrakter, ikke vil lide noget tab, idet enhver ændring opad af den i kontrakten nævnte valuta vil medføre en stigning af det beløb, som er nødvendigt til betalingen i FF, og derfor gør det muligt, i hvert fald delvist, at dække den forhøjelse af de monetære udligningsbeløb, som er sket mellem datoen for kontraktens indgåelse og datoen for dens opfyldelse. Disse sagsøgere har i virkeligheden i nævnte tilfælde befundet sig i samme situation som den, hvori de ville have befundet sig, dersom de havde solgt i FF.

De måtte nemlig i henhold til betragtningerne til forordning nr. 2042/73 og som påpasselige handlende dække sig ind mod risikoen for en svingning i vekselkursen mellem FF og den i kontrakten nævnte valuta ved at benytte en foranstaltning, som er nødvendig i den internationale samhandel, nemlig at fastsætte kontraktens valuta efter datoen for dens undertegnelse. De havde således været nødt til at foretage kreditsalg mod FF på det omhandlede tidspunkt af den aftalte valuta (med andre ord kreditkøb på dette tidspunkt af modværdien i FF af de i kontrakten anførte valutaer), hvilket imidlertid ville have til følge, at deres retsstilling blev fastsat i FF, og at de, helt som ved kontrakter indgået i FF, blev ladt forsvarsløse over for en mulig forhøjelse af de monetære udligningsbeløb mellem kontraktens underskrift og dens gennemførelse.

Den eneste måde, hvorpå tabene ved forhøjelsen af de monetære udligningsbeløb kunne undgås, ville være ved indgåelsen af hver enkelt kontrakt, uanset om denne var afsluttet i FF eller i andre valutaer (principielt solgt på kredit mod FF af ovennævnte grunde),

at købe på kredit for et beløb, som svarede til prisen i de fire valutaer i valutaslangen. Bortset fra, at denne teknik er meget tung, havde den ikke været mulig i nærværende tilfælde, da den er strengt forbudt efter fransk ret, som kun tillader kreditkøb af valutaer med henblik på ordninger, som svarer til en virkelig vareindførsel.

Sagsøgerne anmodede under disse omstændigheder om at måtte blive omfattet af den såkaldte »billighedsforordning« nr. 1608/74. FIRS forklarede, da det gav afslag på anmodningen, at den ændring af de monetære udligningsbeløb, som sker hver uge, blot, ifølge Kommissionens organer, er en gennemførelsesforanstaltning til ordningen med de nævnte beløb og ikke i sig selv udgør en monetær foranstaltning i den i artikel 1 i forordning nr. 90221608/74 forudsatte betydning, som kan medføre, at den heri indeholdte billighedsklausul finder anvendelse. Denne opfattelse, som bekræftes af Kommissionen, krænker imidlertid forordningens formål og pådrager Kommissionen ansvar for det tab, som sagsøgerne har lidt i nærværende sag.

Man bør især være opmærksom på følgende med hensyn til eksistensen af et sådant tab:

— dels havde sagsøgerne som følge af de af Kommissionen givne oplysninger kunnet forudse, at de siden den 15. marts 1976 anvendelige monetære udligningsbeløb ville blive forhøjet til 4,85 FF pr. 100 kg den 1. juli 1976 på grund af stigningen i interventionsprisen på sukker, og således taget denne sats i betragtning ved udformningen af de kontrakter, som var indgået mellem den 15. marts 1976 og den 1. juli 1976. Under disse omstændigheder er det efter en sådan sats, som var kendt eller kunne forudses på dagen for kontrakternes indgåelse og ifølge reglerne endnu gjaldt på datoen for deres opfyldelse, at det påståede tab skal beregnes;

— dels — selv om der for de kontrakter, der indgås med tredjelande, ydes eksportrestitutioner, hvis beløb, der fastsættes ved forordning på grundlag af verdensmarkedsprisen, reguleres med en korrigerende koefficient, som skal udligne det monetære udligningsbeløbs indvirkning på salgsprisen — formindsker den ved koefficienten medførte forhøjelse af restitutionen alligevel ikke helt den byrde, som er forbundet med de monetære udligningsbeløb.

b) Vedrørende spørgsmålet om fejl fra Kommissionens side

Ifølge sagsøgerne har Kommissionen ikke efterkommet de billighedskrav, som er underforstået i samtlige fællesskabsregler om monetære udligningsbeløb fra forordningerne nr. 1660/69 og 2042/73 og indtil forordning nr. 1608/74. I den sidstnævnte kommer det klart til udtryk:

— at Kommissionen skal beskytte de handlende, der med en streng anvendelse af systemet med monetære udligningsbeløb ville lide overvældende tab, som de ikke ville kunne undgå;

— at Kommissionen derfor har ønsket at indføre en vis smidighed i fællesskabslovgivningen og således forbeholdt sig en mulighed for at træffe supplerende foranstaltninger ud over de i forordningen hjemlede, der muliggør, at forordningen opfylder sin billigshedsfunktion. I nærværende tilfælde var det så meget desto mere påkrævet at udnytte denne mulighed, som situationen for sagsøgerne, som af de nævnte grunde ikke kunne undgå tabene på de omtvistede kontrakter, ikke var blevet forudset ved udarbejdelsen af forordning nr. 1608/74, da de monetære forhold på den tid var anderledes.

Den bogstavelige fortolkning, som Kommissionen giver forordning nr. 1608/74, og undladelsen af at tilpasse dens tekst til dens ånd strider mod det princip, som er formuleret af Domstolen og teorien, og hvorefter fællesskabsretten skal fortolkes under hensyn til sit formål og almindelige indhold, og således at dens nyttevirkning kommer til udfoldelse.

Ifølge dette princip burde Kommissionen have sørget for en ens behandling af de kontrakter, på hvilke de handlende lider tab som følge af en monetær foranstaltning, hvis virkninger på samme måde rammer de kontrakter, der er indgået før den 15. marts 1976, og dem, der er indgået efter denne dato.

Ved sin bogstavelige fortolkning og sin undladelse har Kommissionen derimod begået en ulovlig handling, som indebærer en forskelsbehandling til skade for sagsøgerne, og som strider mod prin0025cippet om de handlendes berettigede forventning.

c) Vedrørende årsagsforbindelsen mellem fejlen og det påståede tab

Ifølge *sagsøgerne* viser navnlig følgende forhold, at der findes en sådan forbindelse:

— sagsøgerne var forpligtet til at opfylde kontrakter med forudfastsatte betingelser, som var klart udtrykt;

— den betydelige forhøjelse af de monetære udligningsbeløb efter den 23. juli 1976, dvs. tre en halv måned efter deres indførelse, kunne ikke forudses;

— selv om sagsøgerne udviste al nødvendig og normal omhu, havde de ingen mulighed for at undgå at lide det tab, som skyldes indførelsen af de omtvistede forhøjelser; dette gælder så meget desto mere, som den franske valutalovgivning af de foran nævnte grunde gjorde det nærmest umuligt for dem at sikre sig mod svingninger i de monetære udligningsbeløb;

— anvendelsen på sagsøgerne af de omtvistede forhøjelser var endog unødvendig med hensyn til de kontrakter, der var indgået for at udligne indvirkningen af devalueringen af den franske franc på den fastsatte pris. Da denne devaluering nemlig var sket efter kontraktens undertegnelse, kunne den ikke på nogen måde påvirke den nævnte pris.

Sagsøgte søger først i sit *svarskrift* at fremhæve, at »Kommissionens stillingtagen« i brevet fra generaldirektoratet for landbruget af 7. december 1976 til præsidenten for Syndicat francais du Commerce des Sucres er en almindelig oplysning som svar til den nævnte præsident og ikke udgør en anfægtelig retsakt. Brevets affattelse, baggrunden for den heri udtrykte stillingtagen og adressatens beskaffenhed gør det nemlig ikke muligt at betragte det som en retsakt, som krænker sagsøgerne.

Da sagsøgerne har gjort sig klart, hvilke vanskeligheder de ville støde på ved at anfægte et sådant brev, har de herefter fremhævet, at søgsmålene i virkeligheden er rettet mod Kommissionens almindelige adfærd, som den er konkretiseret i dette brev, og som bestod i »undladelsen og nægtelsen af at tilpasse forordning nr. 1608/74 til dens formål«.

Uden hensyn til spørgsmålet om denne ændrings antagelse til realitetsbehandling er det påberåbte klagepunkt i nærværende tilfælde klart uholdbart. Først og fremmest ville det, selv om billighedsbegrebet indebærer, at der udvises et vist mådehold med hensyn til lovens strenghed i betragtning af det enkelte tilfældes særlige omstændigheder, være overdrevet at omdanne begrebet til et alment princip, hvorefter forfatterne af en ordning, som er baseret på billighedshensyn, under alle omstændigheder skal gå ud over de af ordningen omfattede tilfælde under påskud af, at der ikke ved dennes vedtagelse er taget hensyn til *alle* særegenheder ved de enkelte tilfælde.

Den omtvistede forordning er i øvrigt en tekst med generel rækkevidde, som indfører en ordning, der fraviger en streng anvendelse af de monetære udligningsbeløb; Kommissionen har derfor vedtaget begrænsede regler, hvorefter der forsøgsvis kan indføres en vis smidighed i det strenge system med de monetære udligningsbeløb. Denne undtagelsesordning skulle således fortolkes snævert, da hovedreglen stadig var, at de monetære udligningsbeløb fandt anvendelse.

Det er desuden selve det almindelige system med monetære udligningsbeløb, som kritiseres, når det hævdes, at der findes lakuner i forordning nr. 1608/74. Det er nemlig karakteristisk for de monetære udligningsbeløb, at de hele tiden kan variere i takt med svingningerne i den pågældende valutas reelle vekselkurs. Man kan næppe forestille sig, hvorledes et sådant system kan fungere, dersom de handlende helt eller delvis skal fritages for byrden ved de monetære udligningsbeløb under hensyntagen til de særlige forhold i det enkelte tilfælde. Sagsøgerne overser netop, at et sådant system på grund af sin »skønsmæssige« karakter udelukker, at der tages hensyn til særlige situationer, hvis det ikke skal blive fuldstændigt uanvendeligt.

Indsigelsen om krænkelse af de handlendes berettigede forventning synes også uholdbar. For at en sådan indsigelse kan holde, skal der foreligge en kvalificeret overtrædelse af en højere retsregel til beskyttelse af private. Der kan imidlertid ikke påberåbes nogen sådan overtrædelse i nærværende tilfælde, da sagsøgerne ikke anfægter en ændring i fællesskabsordningen, som har grebet ind i deres retsstilling — en anfægtelse som netop er typisk i tilfælde, hvor man kan påberåbe sig en krænkelse af den berettigede forventning — men derimod klager over, at der ikke er sket nogen ændring af forordning nr. 1608/74 og gør gældende, at dette strider mod forordningens billighedsprincip, som de har haft fuld tillid til. Da en del af deres kontrakter er indgået »efter« den 15. marts 1976, ses det ikke, hvorledes de har kunnet regne med billighedsklausulens anvendelse i betragtning af betingelserne i artikel 2, stk. 1 i forordning nr. 1608/74.

Sagsøgernes krav er endelig ikke blot uantagelige til realitetsbehandling, men tillige uholdbare, da der ikke findes nogen årsagsforbindelse mellem det påståede tab og den adfærd, der er fulgt af Kommissionen, som ikke kan gøres ansvarlig for nogen handling eller undladelse på det pågældende område. Sagsøgerne søger i virkeligheden at opnå, at Kommissionen »i stedet for den franske stat« fritages for den del af de monetære udligningsbeløb, som overstiger den sats, som gjaldt den 12. juli 1976.

Kommissionen slutter af med at foreslå Domstolen at udskyde diskussionen om tabets størrelse til et senere stadium af forhandlingerne, dersom den skulle nå til den konklusion, at Kommissionen i realiteten er ansvarlig.

Sagsøgerne fremfører i deres *svarskrift*, at Kommissionens forslag om at udsætte diskussionen om tabets størrelse er uberettiget. Deres krav angår nemlig kun den del af tabet, som ubestrideligt er lidt og let kan beregnes, og omfatter ikke den handelsmæssige forstyrrelse som følge af den usikkerhed, der påvirker deres arbejdsbetingelser, og den manglende indtjening på grund af en væsentlig nedgang i deres omsætning i løbet af det andet halvår af 1976.

Med hensyn til spørgsmålet, om der findes lakuner i forordning nr. 1608/74 — dersom det forholder sig sådan, at ethvert tilfælde, som ikke er forudset af forordningen, ikke nødvendigvis er en lakune i systemet — gælder det også, at sagsøgernes nuværende situation udtrykkeligt er nævnt i forordningens betragtninger, og at det følgelig var lovgivers hensigt at beskytte den.

Kommissionens argumentation for, at den omhandlede forordning bør fortolkes snævert, er ikke holdbar på dette punkt. For det første er selve ordningen med de monetære udligningsbeløb selv en undtagelse fra traktatens grundlæggende principper, således at billighedsforordningen indebærer »en undtagelse fra en undtagelse«, da den netop søger i visse tilfælde at genindføre den almindelige retstilstand, som fandtes før indførelsen af de monetære udligningsbeløb. For det andet kan en billighedsforordning på grund af sin natur ikke fortolkes indskrænkende, da billighed danner grundlaget for ethvert retssystem og er et væsentligt holdepunkt i tvivlsomme tilfælde. En snæver anvendelse af begrebet strider endog mod formålet med forordning nr. 1608/74.

Herudover er Kommissionens betragtninger over de monetære udligningsbeløbs skønsmæssige karakter, som forbyder, at der tages hensyn til særlige tilfælde, irrelevante, fordi sagsøgerne ikke henviser til et »særligt« tilfælde, men til et »anormalt« tilfælde, som skyldes en monetær foranstaltning, der rammer en hel kategori af handlende.

Herefter kritiserer sagsøgerne den opfattelse, hvorefter en krænkelse af den berettigede forventning kun kan påberåbes i tilfælde af en ændring i den gældende ordning. At analysere en højere retsregel således ville være ensbetydende med at begrænse dens anvendelse og tømme den for indhold.

Ifølge selve Domstolens praksis kan en undladelse i øvrigt sidestilles med en positiv handling.

Sagsøgerne har i nærværende sag ud fra de tidligere trufne foranstaltninger, fra selve benævnelsen af forordning nr. 1608/74, den såkaldte »billighedsforordning«, og fra tekstens almindelige karakter sluttet, at de med hensyn til uigenkaldeligt indgåede handler vil være beskyttet, hvis en uforudselig ændring af de monetære udligningsbeløb forårsager overvældende tab ved opfyldelsen af deres kontrakter.

En tilpasning af forordning nr. 1608/74 til den situation, der blev skabt ved de successive forhøjelser af de monetære udligningsbeløb, ville ikke have været stridende mod en afgørende offentlig interesse: den ville heller ikke have begunstiget spekulationer, da de interesserede parter skal fremlægge bevis for det faktisk lidte tab.

Kommissionen har til gengæld ved at undlade at foretage en sådan tilpasning, udover princippet om den berettigede forventning, også krænket retssikkerhedsprincippet. Kommissionen har på samme tid skabt en diskriminerende situation til skade for sagsøgerne og herigennem begået en grov overtrædelse af princippet om fri konkurrence. Den usikkerhed, der er skabt ved, at forordning nr. 1608/74 ikke blev tilpasset sit formål, har faktisk bragt de franske eksportører i en vanskelig situation, helt bortset fra den omstændighed, at de interesserede parter på grund af de lidte tab — som den franske lovgivning ikke gav dem mulighed for at undgå — var ret tilbageholdende ved indgangen til handelsåret 1976/1977.

Herigennem har Kommissionen begået en ulovlig handling, der for sagsøgerne har forårsaget et tab af fortjeneste, som er vanskeligt at beregne, som følge af deres uundgåelige tilbagetrækning fra markedet og et beregneligt tab på de kontrakter, der er indgået før forhøjelsen af de monetære udligningsbeløb men opfyldt senere.

Sagsøgerne fremhæver endelig med hensyn til spørgsmålet om årsagsforbindelse, at det ikke under de i nærværende sag foreliggende omstændigheder tilkommer den franske stat at meddele den omtvistede fritagelse, idet alene Kommissionen er beføjet til at tilpasse forordning nr. 1608/74 til dens formål og mere specielt til den situation, sagsø-

gerne befandt sig i på grund at de successive forhøjelser af de monetære udligningsbeløb.

Kommissionen har givet afkald på at indgive en *duplik*.

IV — Mundtlige forhandlinger

Parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 10. januar 1978;

generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. februar 1978.

Præmisser

1 Under nærværende søgsmål, der er indgivet i medfør af EØF-traktatens artikler 178 og 215, stk. 2, har sagsøgerne nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale erstatning for det tab, de hævder at have lidt som følge af, at billighedsklausulen i artikel 1 i Kommissionens forordning nr. 1608/74 af 26. juni 1974 om særlige bestemmelser for monetære udligningsbeløb (EFT L 170, 1974, s. 38), ikke finder anvendelse på udførsler af sukker, som gennemføres på grundlag af kontrakter, som er endeligt indgået efter den 15. marts 1976.

2 Artikel 1 i forordning nr. 1608/74 bestemmer: »I tilfælde af indførelse eller forhøjelse af monetære udligningsbeløb, som følger af fastsættelsen eller ændringen af centralkursen eller af den inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik anvendte repræsentative kurs for en medlemsstats valuta, eller af en medlemsstats beslutning om at lade sin valuta flyde i forhold til de medlemsstaters valutaer, der holdes inden for en øjeblikkelig maksimumsforskel på 2,25 %, bemyndiges den pågældende medlemsstat til efter billighed og på nedenstående betingelser ikke at opkræve det monetære udligningsbeløb eller den del af beløbet, der svarer til forhøjelsen«;

3 i øvrigt fastslår forordningens artikel 2, stk. 1: »Artikel 1 anvendes kun på indførsler og udførsler, der foretages i medfør af kontrakter, der er endeligt indgået før den i artikel 1 nævnte monetære foranstaltning«;

4 som følge af den franske regerings beslutning af 15. marts 1976 om at lade franc'en flyde har Kommissionen ved forordning nr. 652/76 af 24. marts 1976 (EFT L 79, 1976, s. 4) fra den 25. marts 1976 genindført de monetære udligningsbeløb for Frankrig inden for visse landbrugssektorer, herunder sukkersektoren;

5 disse udligningsbeløb, der blev forhøjet fra den 1. juli 1976 som følge af de nye repræsentative vekselkurser for landbruget, der blev fastsat af Rådet ved forordning nr. 557/76 (EFT L 67, 1976, s. 1), steg flere gange mellem juli og december 1976 på grund af den franske valutasituation;

6 sagsøgerne har under henvisning til den ovennævnte forordning nr. 1608/76 anmodet Fonds d'Intervention et de Réorganisation du Marché du Sucre (FIRS), som er det franske landbrugsinterventionsorgan for sukkersektoren, om, med hensyn til de efter den 15. marts 1976 indgåede kontrakter, som endnu ikke var opfyldt den 23. juli 1976, at måtte blive fritaget for de forhøjelser af de monetære udligningsbeløb, der er sket efter denne dato;

7 FIRS har som svar på denne anmodning afslået at indrømme fritagelse efter forordning nr. 1608/74 og forklarede i sin note af 2. august 1976, at »den ændring af satsen for de monetære udligningsbeløb, som kan ske hver uge, er kun en foranstaltning til ordningens gennemførelse, men udgør ikke i sig selv en monetær foranstaltning i den i artikel 1 i forordning (EØF) nr. 1608/74 forudsatte betydning«;

8 da Syndicat du Commerce des Sucres i november 1976 havde forelagt Kommissionen de vanskeligheder, som ramte eksportørerne som følge af anvendelsen af forordning nr. 1608/74 på den af FIRS angivne måde, svarede en højtstående tjenestemand ved Kommissionen ved brev af 7. november 1976, at »det er ikke retligt muligt at sige, at enhver svingning i en vekselkurs er en monetær begivenhed, som retfærdiggør anvendelsen af denne forordning«;

9 det er under disse omstændigheder, at sagsøgerne har anlagt nærværende sager.

10 Kommissionen anfører, at søgsmålene ikke kan antages til realitetsbehandling, fordi anvendelsen af den i forordning nr. 1608/74 indeholdte billighedsklausul først og fremmest henhører under medlemsstaternes kompetence;

11 Kommissionen slutter heraf, at sagsøgerne først burde have anlagt sag ved de nationale retter, som eventuelt kunne have gjort brug af proceduren efter traktatens artikel 117 med hensyn til ethvert spørgsmål vedrørende fortolkningen af forordning nr. 1608/74;

12 hvis det herudover må antages, at søgsmålene er rettet mod det nævnte brev af 7. november 1976, bør de ifølge Kommissionen afvises, da det nævnte brev kun indeholder almindelige oplysninger som svar på en skrivelse fra Syndicat du Commerce des Sucres og således ikke udgør en retsakt, der kan anfægtes i henhold til traktaten.

13 Sagsøgerne gør herimod gældende, at Kommissionen i henhold til forordning nr. 1608/74 har en almindelig kontrolbeføjelse, der omfatter alle forordningens bestemmelser, herunder artiklerne 1 og 2, og som kan medføre, at Kommissionen pådrager sig et ansvar over for de interesserede parter;

14 under disse omstændigheder havde der ifølge sagsøgerne ikke kunnet anlægges sag ved de nationale retter mod den nationale franske administration, som handler gennem FIRS, og hvis det kunne være sket, ville sagsøgerne have risikeret, at sagen ikke kunne indbringes for Domstolen på grund af den i artikel 43 i statutten for Domstolen fastsatte forældelse;

15 de fremhæver endelig, at deres søgsmål ikke er rettet mod det ovennævnte brev af 7. november 1976, men mod den fejlagtige adfærd — i nævnte brev — som er udvist af Kommissionen, der har undladt at tilpasse forordning nr. 1608/74 til dens formål.

16 Ifølge sin anden betragtning er forordningen en af de særlige foranstaltninger, som Fællesskabet har truffet med henblik på tilfælde, hvor handlende, der er i færd med at opfylde en kontrakt, der indeholder forudfastsatte betingelser, og for hvilke monetære begivenheder som de i ovennævnte artikel 1 omhandlede medfører en større belastning ved indførsel eller udførsel;

17 for at sikre, at sådanne særlige foranstaltninger fungerer tilfredsstillende, fastslår forordningen i sin tredje betragtning, at det er hensigtsmæssigt at »indføre en vis smidighed i den monetære lovgivning, der gør det muligt enkeltvist at undersøge hvert tilfælde under hensyntagen til den skade, der er lidt«;

18 forordningen har med henblik herpå indført en ordning, der er baseret på en billighedsklausul, som bemyndiger medlemsstaterne til »efter billighed« at fritage de handlende, som er ved at opfylde endeligt indgåede kontrakter, for den nævnte byrde;

19 forordningen foreskriver udtrykkeligt i sin femte betragtning med henblik på ordningens gennemførelse, at »det er ønskeligt principielt at overlade medlemsstaterne forvaltningen af den på dette grundlag indførte lovgivning«, navnlig fordi disse har lettere ved ikke blot at undersøge kendsgerningernes faktiske eksistens, men også at »bedømme forholdene«;

20 det fremgår nemlig af denne ordning som helhed, at den tillægger medlemsstaterne en skønsmargen med henblik på vurderingen af billighedsklausulens anvendelse i det enkelte tilfælde, herunder af de omstændigheder, der kan retfærdiggøre, at den i forordningens artikel 1 hjemlede fritagelse ydes eller nægtes;

21 selv om forordningen betinger den således indførte ordnings anvendelse af Kommissionens godkendelse i de i artikel 4 udtrykkeligt nævnte tilfælde, hvor en medlemsstat har til hensigt at anvende billighedsklausulen på kontrakter, hvis gyldighedsperiode overstiger en vis varighed, overlader den helt og holdent medlemsstaterne ansvaret for beslutningen om at afslå at gøre brug af billighedsklausulen;

22 forordningens artikel 5, stk. 1 fastslår blot generelt, at Fællesskabet har krav på at blive underrettet af medlemsstaterne om de anvendelseskriterier, de agter at benytte, og om de tilfælde, for hvilke de påtænker at gøre brug af adgangen til at meddele fritagelse;

23 de beføjelser, som Kommissionen har fået tildelt i den henseende, skal ifølge samme artikels stykke 3 især sikre, at medlemsstaterne foretager en samordnet anvendelse af den ved forordning nr. 1608/74 indførte ordning, og tillader kun Kommissionen at gribe ind i denne anvendelse i det omfang, det er nødvendigt for at hindre, at virkeliggørelsen af nævnte mål trues;

24 sagsøgerne tilsigter i øvrigt med deres erstatningspåstande i nærværende sag at få tilkendt beløb svarende til de forhøjelser af de monetære udligningsbeløb, der har ramt de omtvistede udførsler på grund af de nationale franske myndigheders afslag på at anvende den ved nævnte forordning indførte billighedsklausul på disse udførsler;

25 da søgsmålet hovedsagelig er rettet mod foranstaltninger, som de nationale myndigheder har truffet i medfør af fællesskabsretlige bestemmelser, såsom forordning nr. 1608/74, er betingelserne for at indbringe sagen for Domstolen i henhold til traktatens artikler 178 og 215, stk. 2 ikke opfyldt;

26 af nævnte grunde vil sagerne være at afvise;

Vedrørende sagsomkostningerne

27 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2 dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagsomkostningerne;

28 sagsøgerne har tabt sagen.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1. **Sagerne afvises.**

2. **Sagsøgerne idømmes sagsomkostningerne.**

Kutscher Sørensen Bosco

Donner Pescatore Mackenzie Stuart Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. marts 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident